

Kysymyksiä ja vastauksia lakosta

YTN antoi tiistaina 17.1.2023 lakkovaroituksen, joka koskee teknologiateollisuuden ylempiä toimihenkilöitä erikseen nimetyissä yrityksissä. Lisäksi teknologiateollisuuden sekä suunnittelu- ja konsulttialan sopimusaloille on julistettu ylityökielto ja työasioissa vapaa-aikana matkustamisen kielto.

Mikä on lakkovaroitus?

Lakkovaroitus on lainmukainen ilmoitus tulevasta lakosta. Lakko toteutuu, jos ennen sen alkamista työehtosopimusneuvotteluissa ei saavuteta sopua. Lakkovaroitus ei vielä aiheuta toimenpiteitä työpaikoilla tai yksilön osalta.

Koska lakko on, jos se toteutuu?

Sopimusalan lakot ovat määrätyissä yrityksissä **1.2.-3.2.2023**. Lakossa olevat yritykset ovat täällä.

Jos työpaikkasi ei ole listalla, jatkat töitäsi normaalisti ottaen huomioon koko alalle julistetun ylityökiellon ja vapaa-aikana työasioissa matkustamisen kiellon. Jos olet asiasta epävarma, ota yhteyttä luottamushenkilöösi tai toissijaisesti YTN:n lakkopäivystykseen.

Koska tiedetään, toteutuuko lakko?

Lakko toteutuu, jos muuta ei ilmoiteta. Lakonalaisessa yrityksessä tulee varautua olemaan lakossa. Jos sopu saavutetaan ja lakko perutaan, siitä ilmoitetaan erikseen.

Keitä lakko koskee?

Lakko koskee kaikkia lakonalaisissa yrityksissä työskenteleviä ylempiä toimihenkilöitä. Lakkojen piiriin on julistettu nimenomaan työt, joten henkilön järjestäytymisellä ei ole merkitystä.

Olenko lakossa, jos olen työmatkalla ulkomailla?

Lakonalaisiksi on julistettu yritysten työpaikat Suomessa. Komennuksella ei olla lakossa, eli töitä jatketaan normaalisti. Työn tekemisen keskeyttäminen komennuksella voi johtaa siihen, että joutuu itse maksamaan matkakustannukset lakon ajalta.

Olen sopinut työmatkan ennen lakon julistamista. Olenko lakossa vai lähdenkö reissuun?

Lakon aikana ei lähdetä työmatkalle.

Mitä lakko tarkoittaa?

Lakko on painostustoimi, jolla pyritään vauhdittamaan jumissa olevia neuvotteluja. Lakon aikana tehdä työtä, ei työpaikalla tai sen ulkopuolella.

Lakkoon julistetaan nimenomaan työt. Siksi lakko koskee kaikkia työpaikalla riippumatta heidän järjestäytymisestään.

Miksi lakkovaroitus on annettu?

Lakkovaroitus on annettu, koska neuvottelut uudesta työehtosopimuksesta eivät ole johtaneet tulokseen. Lakkovaroituksella, mahdollisella lakolla ja muilla painostustoimilla pyritään vauhdittamaan neuvotteluja uuden työehtosopimuksen saamiseksi.

Mitä YTN haluaa?

YTN jäsenliittoineen haluaa ylemmille toimihenkilöille riittävät ja ostovoimaa turvaavat palkankorotukset. Palkankorotuksessa yleiskorotuksen on oltava selvästi suurempi kuin työnantajan mahdollisesti jakaman erän.

Miksi neuvottelemalla ei ole saatu ratkaisua aikaan?

Neuvotteluita on käyty tiiviisti syksystä saakka. Työnantajan tarjous on ollut sekä palkankorotusten tason että mallin osalta mahdoton hyväksyä. Korostusprosentti ja kaikille tulevan yleiskorotuksen osuus ovat olleet täysin riittämättömiä ottaen huomioon ennustetun inflaation ja alan tuottavuuden kasvun.

Onko minun osallistuttava?

Teknologiasektorin lakkoon julistetuissa yrityksissä työskentelevien ylempien toimihenkilöiden on osallistuttava lakkoon. On muistettava, että työtehtävät ovat lakossa. Osallistumalla lakkoihin tuet neuvottelijoiden työtä ja estät työnantajan yksipuolisen sanelun yleistymistä.

En ole varma, tuleeko minun olla lakossa?

Jos sinuun sovelletaan teknologiasektorin ylempien toimihenkilöiden työehtosopimusta ja työskentelet lakkoon määrätyissä yrityksissä, sinun tulee olla lakossa. Jos et kuitenkaan ole asiasta varma, tarkista asia ensisijaisesti omalta luottamusmieheltäsi. Jos sellaista ei ole, ota yhteyttä päivystyspuhelimeemme. Voit tarkistaa sinuun sovellettavan työehtosopimuksen työehtosopimuksestasi.

Onko suojelutyö lakon ulkopuolella?

Erikseen määritelty suojelutyö on lakon ulkopuolella. Tällaisia tehtäviä ovat ihmisen ja terveyden turvaamiseksi tehty työ, vakavien ympäristöuhkien ehkäisemiseksi tehtävä työ, yritysten terveysasemilla tehtävä työ ja palo- ja pelastustehtävät.

Mistä anotaan mahdolliset työluvut?

Työluvut anoo aina työnantaja. YTN:n keskuslakkotoimikunta käsittelee viiden arkipäivän sisällä. Anomukset toimitetaan osoitteeseen työluvut@ytn.fi.

Olen vuokratyöntekijä, osallistunko lakkoon?

Jos sinut on vuokrattu yritykseen, joka on lakon piirissä, olet lakossa. Lakkoon on julistettu työtehtävät, joten niitä ei voi tehdä toisestakaan yrityksestä käsin.

Olen töissä nollasopimuksella, osallistunko lakkoon?

Jos olet töissä nollatuntisopimuksella lakon piirissä olevassa yrityksessä ja sinulla on ennen lakon alkua merkitty työvuoro, olet lakossa ja jäsenenä oikeutettu lakkoavustukseen. Jos sinulle ei ole merkitty lakon ajalla työvuoroja, et ole töissä, etkä lakossa eikä sinun tule sopia lakon ajalle uusia työvuoroja.

Ovatko toimenpiteet laillisia?

Toimenpiteet ovat täysin laillisia. Kaikilla sopimusten piirissä olevilla on velvollisuus osallistua niihin. Kaikilla sopimusten piirissä olevilla on velvollisuus osallistua painostustoimiin. Niitä tarvitaan, jotta kaikille alalla työskenteleville ylemmille toimihenkilöille saadaan riittävä yleiskorotus ja uusi työehtosopimus syntyy.

Pitääkö minun ilmoittaa työnantajalle, että osallistun?

Ei tarvitse. YTN:n on hoitanut tarvittavat ilmoitukset. Lakkoon osallistuminen on laillinen oikeus, eikä työnantaja voi tai saa sitä estää. Jos työnantaja tiedustelee lakkoon osallistuvien nimiä, ei niitä tarvitse kertoa.

Työnantaja uhkailee tai aikoo kerätä nimilistoja toimenpiteisiin osallistuvista. Mitä teen?

Työnantajalla ei ole oikeutta painostaa ketään olemaan osallistumatta työtaistelutoimenpiteisiin. Uhkaukset ovat perusteettomia ja nimilistoja ei saa kerätä. Laillisiin työtaistelutoimiin osallistumisesta ei seuraa kenellekään mitään rangaistusta, koska niihin on täysi oikeus. Tarvittaessa ota yhteyttä luottamushenkilösi tai YTN:n päivystyspuhelimeen.

Saanko palkkaa lakon ajalta?

Lakonajalta ei makseta palkkaa. YTN:n liitot maksavat lakkoavustusta lakkoon osallistuville jäsenilleen, jotka ovat liittyneet jäseniksi ennen lakon alkamista. Lisätietoja [liittymisestä](#).

Miten saan lakkoavustuksen?

Lakkoavustuksen saa YTN-liiton jäsen, joka osallistuu lakkoon. Lakkoavustuksen saamiseksi pitää olla liittynyt liiton jäseneksi ennen lakon alkua. Lakkoavustusta ei makseta ennen jäsenmaksun maksamista. Lakkoavustusta haetaan YTN:n lakkoavustusjärjestelmän kautta lakon jälkeen. Linkki järjestelmään ja ohjeet avustuksen hakemiseen lisätään tänne myöhemmin.

Kertyykö lakon ajalta uutta vuosilomaa?

Lakkopäivät eivät kerrytä vuosilomaa. Jos normaali työssäoloa sääntö (14 vrk/kk tai 35h/kk) kuitenkin täyttyy, lakolla ei ole vaikutusta seuraavan lomakauden lomapäivien määrään.

Vaikuttaako lakko vuosilomaani?

Lakon alkaminen ei keskeytä jo aloitettua vuosilomaa. Työnantajan on maksettava lomapalkka ja lomaraha normaalisti ennen loman alkamista. Jos lakko alkaa ennen jo sopimaasi vuosilomaa, jolloin lakko on, on työntekijä lakossa ja vuosiloma siirtyy. Jos lakko ja ennalta sovittu vuosiloma alkavat samana päivänä, työntekijä on vuosilomalla. Lomaa ei voida määrätä alkavaksi lakon aikana.

Entä jos sairastun?

Jos sairastut ennen lakon alkamista, sinulle on maksettava sairausajan palkkaa myös lakon ajalta. Toimita tällöin välittömästi lääkärin- yms. todistukset työnantajallesi. Jos taas sairastut lakon jo alettua, niin sairausajan palkkaa ei tarvitse maksaa lakkopäiviltä. Sinulla on sen sijaan oikeus sairausvakuutuksen päivärahaan.

Jos työpaikallasi on käytössä omailmoitus sairaspoissaolosta, työnantaja ei välttämättä hyväksy poissaoloa ilman todistusta ja palkkaa ei makseta.

Mitä ylityökielto tarkoittaa?

Henkilön tulee pidättäytyä säännöllisessä, hänen työsopimuksensa mukaisessa vuorokautisessa työajassa. Lisä- tai ylityötä ei saa tehdä ja työtä tehdään vain säännöllisenä työaikana.

Ylityö oli ylityötä tekotavasta tai korvaustavasta riippumatta. Lisätyötä on säännöllisen työajan (7,5 tai 8 tuntia riippuen työsopimuksesta) ylittävä työ, joka ei vielä ole ylityötä. Liukuvan työajan puitteissa on syytä pidättäytyä työsopimuksen mukaisessa työajassa eli liukumia ei kerrytetä.

Kyseiset kiellot ovat laillisia ja helposti noudatettavia, koska ylitöiden tekeminen edellyttää työaikalain mukaan aina työntekijän suostumista.

Mitä tarkoittaa työasioissa vapaa-aikana matkustamisen kieltö?

Kielto tarkoittaa, että työasioissa matkustetaan vain säännöllisen, henkilön työsopimuksessa mainitun säännöllisen työajan puitteissa. Ylityökiellon tavoin kieltö on laillinen ja helposti noudatettava.

Keitä ylityö- ja työasioissa vapaa-aikana matkustaminen koskee?

Kiellot koskevat kaikkia Teknologiateollisuuden työnantajat ry:n ja Teknologiateollisuus ry:n jäsenyrityksissä työskenteleviä ylempiä toimihenkilöitä teknologiateollisuuden ja suunnittelu- ja konsulttialan sopimusaloilla. Kiellot koskevat myös niitä henkilöitä, joiden palkka sisältää mahdolliset ylityöt ja työajan ulkopuolella matkustamiset.

Mikä on lakkovahti?

Lakkovahti on YTN-liiton jäsen, joka valvoo lakon toteutumista ja järjestystä lakon aikana. Lakkovahdit pyrkivät pitämään huolta, ettei lakon aikana tehdä töitä. He jakavat tiedotteita painostustoimista, informoivat työpaikalle tulevia lakosta, seuraavat työnantajien toimenpiteitä ja ilmoittavat mahdollista rikkureista työpaikan lakkotoimikunnalle ym.

Lakkovahdeilla ei ole oikeutta estää kenenkään pääsyä työpaikalle tai kokoontua luvatta työpaikan sisällä.

Voinko itse toimia lakkovahtina?

Voit ja se on jopa suotavaa. Ota yhteys oman työpaikkasi lakkotoimikuntaan tai luottamushenkilösi.

Mistä saan lisätietoa tai vastauksen kysymyksiini?

Ensisijaisesti kannattaa olla yhteydessä työpaikkasi omaan luottamushenkilöön tai työpaikan lakkotoimikuntaan. YTN:n päivystyspuhelin palvelee numerossa 09 42727766 tai sähköpostitse osoitteessa lakko@ytn.fi. Päivystysajat löydät osoitteesta:

Kootusti neuvottelutilanteesta tietoa löydät ytn.fi/neuvottelut. Myös YTN:n ja liittojen sosiaalisen median kanavissa on tietoa tilanteesta. Seuraa myös oman liittosi verkkosivuja ja muita viestintäkanavia. Jos et ole saanut sähköpostitiedotteita, kannattaa tarkistaa omat jäsentietosi sekä roskapostikansiosi.

Puhelin- ja sähköpostipäivystyksemme palvelee

YTN-liittojen jäseniä palvelee 18.1.2023 lähtien päivystyspuhelin numerossa 09 42727766. Voit kysyä meiltä myös sähköpostitse osoitteessa lakko@ytn.fi.

Puhelinpäivystyksemme on auki arkisin 18.1.-7.2.:

- ke 18.1. – ma 30.1. klo 9-15
- ti 31.1. – pe 3.2. klo 9-18
- ma 6.- ti 7.2. klo 9-15

Sähköpostipäivystyksemme on auki 18.1.-7.2. kello 9-15.